

Prof. dr hab. Arkadiusz LETKIEWICZ
Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej
Katedra Nauk o Bezpieczeństwie

Szczytno, 09.11.2022 r.

RECENZJA

rozprawy doktorskiej
mgr. DARIUSZA BIEŃKA

na temat:

**„Bezpieczeństwo systemu informacyjnego w organizacji
zhierarchizowanej na przykładzie Komendy Miejskiej Policji
w Kaliszu”**

opracowanej pod kierunkiem naukowym

prof. dr. hab. Jarosława Wołęjszo

Wydarzenia ostatnich kilkudziesięciu lat wymuszają konieczność kompleksowego reagowania na zjawiska towarzyszące życiu społecznemu, które powodowane różnego rodzaju zagrożeniami, są przedmiotem troski specjalistów zajmujących się bezpieczeństwem wewnętrznym, bowiem, jako problem rozwoju cywilizacyjnego mogą stanowić jedno z najpoważniejszych wyzwań dla współczesnego bezpieczeństwa państwa demokratycznego. Problemy towarzyszące takim procesom mają zazwyczaj nieograniczony wymiar, na który składają się różne, niekiedy cząstkowe zagrożenia zarówno przyrodnicze, cywilizacyjne oraz społeczne. Rodzi to konieczność stosowania różnych metod związanych z antycypowaniem oraz działaniem w razie wystąpienia takich zdarzeń, aby zapobiec ewentualnym skutkom sytuacji nadzwyczajnych a także umiejętności angażowania na tę okoliczność odpowiednich źródeł spośród zasobów materialnych oraz organizacyjnych w razie konieczności przygotowywania usystematyzowanych działań.

Polska policja, jak każda inna organizacja, musi bardzo poważnie brać pod uwagę zmieniające się warunki otoczenia. W nowoczesnej organizacji skuteczne działania zależą przede wszystkim od posiadanych informacji, czyli profesjonalnie przetworzonych wiadomości i danych, które dotyczą obszaru zainteresowania ich odbiorców i mają dla nich wartość w procesie podejmowania decyzji. Dlatego policja zarządzana efektywnie powinna opierać swoje działania na dobrze funkcjonującym systemie zbierania i przetwarzania informacji, który powinien jej zapewnić przyrost wiedzy dzięki pozyskiwaniu wciąż nowych danych i wiadomości. Dane i wiadomości powinny pochodzić z różnych obszarów zmieniającego się otoczenia i powinny dotyczyć wszystkich sfer działalności policji, także jej wnętrza, aby mogła ona skutecznie odpowiadać na nowe wyzwania. Policja musi wykazywać się szybkością i skutecznością działania, a ta zależy od wczesnego pozyskania właściwych informacji.

Jak słusznie zauważa Autor recenzowanej dysertacji: „Należy mieć świadomość, że informacja ma strategiczne znaczenie zarówno w czasie pokoju jak i wojny. W dobie rozwoju technologicznego potencjalny przeciwnik ma możliwość nie tylko ukrycia swojej tożsamości, ale również podszywania się pod cudzą tożsamość lub jej zmieniania. Oddziałując na systemy informacyjne istnieje możliwość zniszczenia, uszkodzenia lub unieruchomienia systemów zarówno obrony cywilnej jak i wojskowej”¹.

Autor postawił sobie dwa cele w dysertacji: cel poznawczy i cel użyteczny. Pierwszy został określony jako „identyfikacja zagrożeń w funkcjonującym w badanej organizacji systemie informacyjnym oraz określenie ich wpływu na sprawność funkcjonowania Komendy Miejskiej Policji w Kaliszu jako organizacji zhierarchizowanej”. Natomiast drugi cel określił jako „opracowanie usprawnień w bezpieczeństwie systemu informacyjnego poprawiających skuteczność funkcjonowania Komendy Miejskiej Policji w Kaliszu jako organizacji zhierarchizowanej”.

I właśnie tym kwestiom, zgodnym z opisanymi powyżej celami oraz towarzyszącym im zagadnieniom poświęcił Doktorant treść swojej dysertacji, sygnalizowanej jej tytułem z wykorzystaniem różnych metod naukowych stosowanych w obszarze nauk o bezpieczeństwie oraz innych. Jestem przekonany, że tak przyjęta konstrukcja nosi znamiona racjonalności działań na rzecz rozwiązania założonych naukowych problemów i takie postępowanie uznaję za zasadne, logiczne i celowe.

Biorąc powyższe za punkt wyjścia do oceny dysertacji, z zainteresowaniem odnoszę się do rozprawy Autora, który podjął się rozpatrzenia w sposób naukowy problemu, będącego – póki, co – niedostatecznie opisanym w wielu kwestiach w sposób nie tylko naukowy, a mogący stać się wielce interesującym i przede wszystkim użytecznym w zakresie wzmocnienia działań kierowników jednostek policji w celu przeciwdziałania skutkom różnego rodzaju „zawirowaniom” w obszarze bezpieczeństwa systemu informacyjnego.

¹ Zob. strona 11 dysertacji.

OCENA METODOLOGICZNA

Pan magister Dariusz Bieniek problemom metodologicznym poświęcił cały trzeci rozdział rozprawy. Doktorant odniósł się do przyczyn podjęcia badań, przedmiotu badań i, jak wspomniano powyżej, określił cele swoich badań. Wskazał także hipotezę badawczą, którą przyjął do badań, a którą w ich trakcie weryfikował. Przedstawił procedurę badawczą, gdzie wskazał na wykorzystane metody i techniki badawcze. Autor zawarł w tym rozdziale także odniesienia dotyczące wyboru tematu, ograniczeń badawczych oraz zasygnalizował literaturę przedmiotu, którą w trakcie badań analizował i liczne fragmenty do badań z niej przywołał.

Zgłoszony przez Doktoranta problem naukowy, sformułowany w postaci pytania: *„Jakie zmiany wprowadzić w bezpieczeństwie systemu informacyjnego w Komendzie Miejskiej Policji w Kaliszu, aby poprawić skuteczność jej funkcjonowania jako organizacji zhierarchizowanej?”* dotyczy wskazania potencjalnych możliwości wprowadzenia rozwiązań, które pozwolą usprawnić ten system. Oczywiście, aby móc rozwiązać główny problem badawczy, Autor musiał uzyskać odpowiedzi na dodatkowe problemy szczegółowe, które sformułował w postaci 3 pytań:

- Jak otoczenie wpływa na skuteczność działania Komendy Miejskiej Policji w Kaliszu jako organizacji zhierarchizowanej?
- Jakie zagrożenia występują w systemie informacyjnym w Komendzie Miejskiej Policji w Kaliszu?
- Jakie usprawnienia wpłyną na poprawę bezpieczeństwa systemu informacyjnego w Komendzie Miejskiej Policji w Kaliszu i poprawią skuteczność jej działania jako organizacji zhierarchizowanej?

Za przedmiot swoich badań Doktorant przyjął *„bezpieczeństwo systemu informacyjnego w organizacji zhierarchizowanej na przykładzie Komendy*

Miejskiej Policji w Kaliszu”. Według mnie Autor dysertacji mógł pokusić się na sformułowanie bardziej staranne, ponieważ brzmi ono bardzo podobnie do tytułu dysertacji.

Ponadto Doktorant przedstawił hipotezę główną w postaci założenia, że „*usprawnienia w bezpieczeństwie systemu informacyjnego Komendy Miejskiej Policji w Kaliszu w obszarze organizacyjnym, technicznym i funkcjonalnym, które wpłyną na poprawę skuteczności jej funkcjonowania jako organizacji zhierarchizowanej*”.

W kwestiach metodologicznych opisano także etapy badań a problemom szczegółowym właściwie przyporządkowano rozdziały (podrozdziały) merytoryczne w interesie weryfikacji przyjętej hipotezy. Podniosło to czytelność metodologiczną procedur zastosowanych w niniejszej dysertacji.

Jednak, mimo, że nie mam zastrzeżeń do przedstawionych celów dysertacji², myślę, że Autor mógł pokusić się jednak o sformułowanie celu głównego dysertacji a cele poznawczy i użyteczny pełniłyby wtedy znakomitą rolę dopełniającą.

Wskazując na ocenę metodologiczną rozprawy, mimo moich zastrzeżeń, chcę zwrócić szczególną uwagę na staranne określenie celu badań w sensie, praktycznym i eksploracyjnym. Podobnie oceniam dokładne przemyślenie oraz wyraźne i staranne określenie innych elementów założeń metodologicznych, przedstawionych przez Doktoranta.

OCENA MERYTORYCZNA

Merytorycznie, dysertacja Pana mgr. inż. Dariusza Bieńka jest rezultatem badań w odniesieniu do identyfikacji istniejącego w Komendzie Miejskiej Policji w Kaliszu systemu informacyjnego, jego zagrożeń i niedoskonałości, a następnie przedstawienia możliwych do wprowadzenia zmian w jego funkcjonowaniu w celu usprawnienia działania jednostki Policji jako organizacji zhierarchizowanej.

Recenzowana dysertacja składa się z czterech rozdziałów, wstępu i zakończenia.

W rozdziale pierwszym Autor zaprezentował Komendę Miejską Policji w Kaliszu jako organizację, będącą pewnym systemem działania, funkcjonującym w określonym otoczeniu wewnętrznym jak i zewnętrznym. Doktorant przybliżył pojęcia rozpiętości i zasięgu kierowania w kontekście struktury organizacyjnej omawianej jednostki. W rozdziale tym znalazła się również część wyników badań empirycznych dotyczących funkcjonowania Komendy Miejskiej Policji w Kaliszu jako organizacji, najsukuteczniejszej formy komunikacji w jednostce oraz występujących w niej błędów, a także wpływu otoczenia wewnętrznego Komendy na istniejący w niej system informacyjny.

W rozdziale drugim Autor dysertacji odniósł się do zagrożeń w funkcjonowaniu systemu informacyjnego w Komendzie Miejskiej Policji w Kaliszu, a także zaprezentował istotę bezpieczeństwa informacji i systemu informacyjnego z uwzględnieniem jego roli w organizacji. Ponadto zdefiniował pojęcie informacji, jej znaczenie oraz zakłócenia w procesie przepływu informacji, a także zobrazowano zagrożenia systemu informacyjnego w jednostce. Również i w tym rozdziale Autor umieścił fragment wyników badań empirycznych, związanych z najistotniejszymi cechami informacji, oraz elementami niekorzystnie wpływającymi na badany system informacyjny.

Trzeci rozdział poświęcił zagadnieniom metodologicznym. Omówił szczegółowo przedmiot oraz cel badań, problem badawczy, hipotezy robocze oraz charakterystykę obszaru badań wraz z wykorzystanymi do badań empirycznych metodami i technikami badawczymi. Ponadto Autor określił próbę badawczą.

Rozdział czwarty stanowi empiryczną część pracy, obejmującą badania własne Autora, z uwzględnieniem opinii ekspertów i własnych obserwacji, stanowiącą podstawę do zaproponowania usprawnień w bezpieczeństwie systemu informacyjnego w analizowanej Komendzie. W mojej opinii, jest to zdecydowanie najbardziej wartościowy rozdział dysertacji.

² Strona 330 dysertacji.

Podsumowanie badań zostało zawarte w Zakończeniu. Ponadto Doktorant część merytoryczną uzupełnił streszczeniem w języku polskim i angielskim oraz bogatą bibliografią.

W kontekście oceny merytorycznej należy podkreślić, że zawarte w pracy treści mają dużą wartość użyteczną w kontekście chociażby potrzeb bezpieczeństwa, co oznacza, że merytorycznie dysertacja tworzy podstawy do dalszych analiz nad podjętymi problemami.

Zawarte treści zostały zaprezentowane merytorycznie, logicznie oraz czytelnie. Wartość merytoryczną pracy podnoszą liczne zobrazowania sporządzone w postaci schematów i tabel.

W mojej ocenie, recenzowana dysertacja jest materiałem poznawczym, uporządkowanym i uzasadnionym merytorycznie, stanowiącym niewątpliwie znaczącą wartość poznawczą. Zawarte w niej wyniki badań naukowych są bardzo interesujące i powinny stanowić cenne źródło wiedzy w doniesieniu do problematyki zawartej w temacie rozprawy. Rozprawa może być także pomocna w doskonaleniu pracy innych podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo. Proponowane przez Autora zmiany zostały oparte na innowacyjnych rozwiązaniach w ujęciu organizacyjnym, technicznym i funkcjonalnym.

Mając świadomość, że recenzowana dysertacja jest bardzo obszernym materiałem, mimo wszystko szkoda, że Autor nie zapoznał się z badaniami nad systemem informacyjnym w polskiej policji, zawartymi w monografii „Polska policja w systemie organów państwa – ewolucja i implikacje na przyszłość”³. Być może zawarta tam wiedza wpłynęłaby również na spojrzenie Autora na problemy omawiane w dysertacji.

W kontekście oceny merytorycznej: *proszę wymienić, jakie główne kierunki dalszych badań nasuwają się Panu po zakończeniu badań nad treściami dysertacji?*

³ A. Letkiewicz, P. Majer, Wydawnictwa AWSB w Dąbrowie Górniczej, DG 2020.

WNIOSEK KOŃCOWY

W ocenie całości rozprawy chcę podkreślić, że **Doktorant - Pan Dariusz Bieniek** osiągnął zamierzony cel badań, poprzez właściwą weryfikację hipotezy, zaś przedłożona do oceny rozprawa doktorska napisana została właściwie i ze znajomością metodologicznych podstaw prowadzenia badań naukowych.

W związku z powyższym stwierdzam, że rozprawa spełnia wymagania ustawowe (*Ustawa Prawo o Szkolnictwie Wyższym z 2019 roku*) przewidziane dla naukowych prac kwalifikacyjnych, stąd wnoszę o dopuszczenie Doktoranta do jej publicznej obrony.

Arkadiusz Jętkiewicz.....